

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.7, november 2015

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1814 (SJ: 226)

r *Renskrift i fremmed hånd*, (SJ:)

Teksten er etableret af Holger Berg

Punktkommentarer og indledning er skrevet af Holger Berg, redigeret af Vanja Thaulow og Steen Tullberg

Textredigering er skrevet af Holger Berg, redigeret af Klaus Nielsen og Vanja Thaulow

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning dr.phil. Ole Vind

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[[A:1]

En mærkelig Spaadom

ogsaa

om

Dannemark

efter

en gammel Haandskrift

udgivet

ved

N. F. S. Grundtvig,
Præst.

Foragter ikke Prophetier!

1 Thess. 5.

Kiøbenhavn 1814.
Trykt hos Andreas Seidelin,
store Kannikestræde No. 46.

[[A:2] [[A:3]

Fortale.

Mellem min salig Faders Papirer fandt jeg efterfølgende Forklaring af endeel Spaadomme i den hellige Skrift og jeg fandt den saa mærkelig at jeg ønskede en beleilig Tid at kundgiøre den. Leiligheden er nu kommet, skøndt ikke som jeg ønskede den, hvad der nu skulde afholde mig, maatte være Frygt for at blandes med dem, der vende Kaaben efter Veiret; men det har dog vel ingen Nød, aldenstund jeg offentlig har kundgiort at jeg ei troer paa Øieblikket, at det er min faste Tro, at Napoleon vil seire dennegang, og blive mægtigere end nogensinde; thi det nytter ei at dølge at enten Man feiler eller ikke, maa Man tænke paa ham, ved at læse disse Blade. Her synes det mig passelig at berøre min Tale om denne store Mand i mit korte Begreb af Verdens Krønike, som har stødt |A:4mange, og forekommet dem at være et Kiendemærke paa den Frygt jeg ellers vil ansees opløftet over. Jeg maa hertil svare, det er sandt at jeg frygter for at bespotte Majestæter, det er og sandt at jeg fristes af Menneskefrygt naar det gælder om at sige haarde Ord om denne Verdens Herrer, men det er og sandt, at jeg med Guds Hjelp, uden at forfærdes vil ogsaa om dem sige hvad jeg er vis paa, der skal siges i Guds Navn. Det er da Tingen, at der staaer skrevet: Ingen af eder lide som en Misdæder eller som den, der trænger sig ind i en fremmed Bestilling, men *lider han som en Christen* da skamme han sig ikke, men ære Gud i det Stykke (1 Pet. 4). Nu er det Tingen, at den Christen, som taler haardt om en Fyrste, som staaer i Venskab med hans Konge, uden dog at kunne stemple ham som *Christi aabenbare Fjende*, han synder mod sin Konge, og udsætter sig for at lide som en Misdæder, da det ei er klart at Christi Aand har drevet ham. Hvad nu end mine Tanker have været om Napoleon, saa har jeg dog ei, med al Opmærksomhed kunnet finde i hans Levnet

aabenbare Vidnesbyrd om at han hader Christus, thi alle sine offentlige Gierninger var det endnu muligt |A:5|han kunde giort, uden at være sig saadant Fjendskab bevidst. Derfor har jeg talt om ham, som ieg har talt, kun sagt hvad han var og har udrettet som Redskab i Guds Haand, og ladet det staa uafgjort, om Øxen trodsede mod Ham som løftede den. Nu er det anderledes, vor Konge har forkyndt Napoleon Krig, jeg vilde ønsket at Kongen ei havde anseet det for nødvendigt under nærværende Omstændigheder, men jeg kan nu sige min Mening uden at synde mod min Øvrighed. Jeg kan ogsaa sige den uden at synde mod Gud eller Napoleon, og uden at kunne ansees for en Misdæder, hvis jeg nogensinde, efter Napoleons Seiervinding skulde drages til Regnskab; thi Man har opgivet Fordring paa Skaansel hos et fiendtligt Lands Folk, og Napoleon staaer nu paa en saadan Vendepunkt, at det snart maa vise sig, hvad han fører i sit Skiold, om han vil ære Gud eller forsage Ham, vil han det Første, da kan han ei vredes over min Tale, og vil han det Sidste, da vredes han paa mig, som paa en Christen, hvorved jeg ei maa skamme mig.

Nu siger jeg det da frit ud, at Napoleon har fra sin første Alder tegnet til at vorde en gruelig |A:6|Mand, som Man kan see af det hans *Lovtalere* berette om den Forstand, Tilbageholdenhed, Ærgierrighed, og Stivhed, som udmærkede ham. Hans hele offentlige Vandring kundgiør en Gierrighed efter Ære og Magt, som naar den kommer til en vis Grad tilintetgiør Mennesket; men dette berettiger os endnu ei til at fordømme ham, thi i en saa gruelig, vantro og syndefuld Tid, da saa faa Mennesker i *Hjertet* tro paa en Gud og have Ham for Øie, er Fristelsen til at tro paa Hændelsen og sig selv saare stor for en saaledes udrustet og lykkelig Mand; i en saadan Tid, da de fleste Mennesker drives ene af de skidneste Tilbøiligheder er Fristelsen til at foragte Slægten og tvivle om dens høie Vilkaar saare stor for den høiere stemte, naar Hovmoden, som vi veed den lettelig kan, lader ham glemme, at han selv hører til den Slægt. Man mærke vel, at jeg her kun taler om, hvorledes *den ene Synder skal bedømme den anden i Forhold til sig*, ikke at undskylde Synderen for Gud, thi det være langt fra mig. Fristes end den store Aand mest til at stole paa sig selv og søge sin egen Ære, vel, saa har han og større Evne til at modstaa Fristelsen, til at erkiende Gud og indsee Umulig|A:7|heden af at en Aand som hans kan være kommet af Intet, at Æren for hvad han ei har giort sig selv til kan tilhøre ham; fristes han ved Synet af Slægtens Nederdrægtighed, til at foragte den, og tvivle om dens høie Vilkaar og Bestemmelse, nu, saa veed han jo, at og han er et Menneske, og har han Kiærlighed i Hjertet, da maa Synet bedrøve, ei opblæse ham, da maa det opfylde ham med brændende Nidkiærhed efter at bidrage Sit i Guds Navn til at opreise det Faldne og rense det Besmittede. Men, enddog det er saa, gives der dog visse Øieblikke, da Sandheden staaer klarere for os,

trænger stærkere ind paa os end ellers, indtil de komme kan Mennesket gaae hen i sin Forblindelse uden at være sig sin Brøde ret klart bevidst, men naar de komme, da maa han enten følge eller flye, enten omvende sig til Gud, eller forhærde sig, og er han en mægtig Aand enten blive en stor Guds Tjener eller en Djævel, og er han mægtig i Verden, aabenbar bekrige enten Løgnen eller Sandheden. Nu er det min Mening, at enddog Napoleon vist har Meget at bebreide sig selv baade for det han vilde og for det han ikke vilde; saa er dog nu først den Time kommet, da han for sit hele Liv skal afgjøre, |A:8|hvem han vil tjene. Det maa i disse Tider staae klart for hans Øine at det ei var ved hans egen Kløgt og Manddom eller ved hans elendige Franskmænds Kraft at han fandt Folkenes Gods som en Rede og foer over Landene som en Hvirvelvind, men at der er en levende Gud, som regjerer, som opløfter og nedtrykker hvem Han vil, som brugte kun ham til et Tugtens Riis og en Morderengel over de vanartede, ugudelige Folkefærd. Det maa staae klarlig for ham, at naar Herren vil, da kan de Feige blive dristige og de Nedtraadte stærke, ja at Menneskene dog kan bevæges til at vove Liv og Alt for noget Usynligt, og *at det som kundgjør sin Kraft maa og være levende til*. Nu gjælder det, vil den Stolte nu ydmyge sig for Kongernes Konge, vil han nu fortryde sin blinde og forfængelige Fremfærd, vil han nu give sig i den Almægtiges Vold og Tjeneste, til herefter at arbeide med sine store Evner paa *Hans Ære og Hans Riges Udbredelse?* eller vil han forhærde sig til Trods? Dette er det store Spørgsmaal, og Gud skee Lov! at vi endnu kan svare: vi veed det ikke, at vi endnu kan forlyste os ved Glimt af det Haab i Napoleon at see een af de sjeldne Mænd, ved hvis Hænder |A:9|Gud underlig opreiser Sin Kirke og fornyer Sin Menighed. Men, her bør tales frit, det Haab er svagt, naar Man seer hen paa Heltens Levnet, naar Man mærker de Ord der stundom ere faldne fra hans Læber i Øieblikke, da Man maa tænke Munden talte af Hjertets Overflødighed, og det mærkeligste er vel det han talde til den chatolske Geistlighed i Brabant da den ei vilde bede for ham, fordi han var bandsat af Paven, thi da sagde han: *havde jeg ikke fundet at den Gallicanske Kirkes Grundsætninger stemmede med min Politik, da var Jeg gaaet over til den Protestantiske, og Trediv Millioner havde fulgt Mig*. Vist var det et grueligt Ord, og fra den Dag, jeg hørte det, det stod at læse i en *Modetidende*, sank mit Haab saare. Imidlertid, Gud bevare ham fra at gaae i Strid mod den Høieste, jeg vil ikke, før jeg nødes dertil opgive Haabet aldeles, men da det, desværre, er rimeligst at det svigter, vil jeg sige, hvad jeg troer han i saa Fald vil prøve, thi denne Tro er det eneste, som giver mig Ret, ja driver mig til denne Tale.

At Napoleon, trods al Formodning, vil denne|A:10|gang overvinde sine udvortes Fjender og seierrig udstrække sit Spir, ventelig længere end nogensinde, det har jeg sagt er min Tro, og

uagtet jeg veed, at de Fleste lee trygt deraf, betænker jeg mig slet ikke paa at gjentage det, og i Henseende til Fædrenelandet trøster den Vished mig, at det staaer i *Guds* Haand, i Hans som er mægtig til at frelse og fordærve, men vil frelse alle dem, som forlade sig paa Ham. Men, dersom Napoleon kommer igien til Herredømmet uden at have ydmyget sig for Gud, da er det jo vist, at han vil fare gruelig frem, og for mig er det vist, at netop det han har seet i de sidste Dage, vil da indbilde ham, at han kun kan naae sit Maal: et roligt Herredømme, ved at lænkebinde den menneskelige Aand, ved at sætte alle Landes Religion i sin Politik's Tjeneste. At det ei vil lykkes ham, at det skal volde hans Undergang, saa han vorder en Spot og Forhaanelse og et uvilligt, men hørøstet Vidne om at *Herren regierer* og at *Helvedes Porte kan ikke faae Overhaand over Hans Kirke*, det veed jeg, og kan i den Henseende rolig forestille mig det Værste; men jeg veed ogsaa, at Fristelsen vil blive stor, ei allene, fordi Verdens Kjærlighed regjerer de Fleste, **A:11** men ogsaa fordi han da vil stræbe ved *Koglerier* at forføre de Eenfoldige, og mellem Tydsklands Boglærde vil han finde dygtige Tjenere, Folk som i Samfund med *Verdens Aand* vil gjøre ikke endda saa smaa Mirakler paa deres Viis. At han ei heller vil foragte Brugen af saadant, lærer hans Adfærd i Ægypten, thi *en af hans Lovtalere* fortæller ret troskyldig, hvorledes han i Samtalen med Muftierne i den Ægyptiske Pyramide, formastelig blandede sin Sag med Guds, ja sagde de gruelige Ord: *en himmelsk Vogn skal paa min Befaling opstige til Skyerne og Tordenen skal som en Metaltraad slaa ned paa Jorden saasart jeg byder*.¹

Da jeg nu tænker saaledes, anseer jeg det for min Skyldighed at udgive nærværende Spaadom eller rettere, Forklaring af Skriftens Spaadomme, thi er Tiden ei saa nær, som det synes, da kommer den dog vist engang, og er den nær, da vil disse Ord staa som et unægteligt Vidnesbyrd om den Hellige Skrifts **A:12** Guddommelighed, og som en Trøstens Engel til at opmuntre og styrke og forfærde. Dertil er det Ord saameget mere skikket, som det bærer os den glade Tidende, at Dannemark og Norge, skjøndt de faae Deel i Trængselen, dog skal undgaae Ødelæggelsen og gienfødes til et Beed i Guds Have, til et Zion for Hans hellige Tempel.

At nu den Skrift virkelig er faldet mig saaledes i Hænder, haaber jeg, Man vil tro, da det er vitterligt, at jeg vilde sige det Samme i Guds Navn som mine egne Ord, hvis de vare mine; jeg haaber ogsaa at den selv kan vidne om sin Ægthed, jeg er villig til at vise hver som ønsker det, Haandskriften, og skeer det som end er tilkommende, er med det Samme Ægtheden af Talen om det Foregaaende beviist.

Skal jeg nu sige mine Tanker om dette lille Stykke, da i det jeg beundrer Forfatterens dybe Indsigt i den Hellige Skrift og de

uvordne Ting, synes det mig, at han har feilet lidt i at ville hentolke Alt om den store Fristelse paa een Mand, og jeg mener at Dyret er Frankrigs Aand i det Hele, og at om ogsaa Napoleon skulde være ulyksalig nok til at stride aabenbar mod Guds Sandhed og Kirke, saa er der dog |A:13| endnu *een* end større og grueligere Strid tilbage om et Par hundrede Aar, hvor det er rimeligt at Frankrig vil udspille sin ulyksalige Rolle.

Mærkeligt er det, at Forfatteren, som Man seer, har havt Øie paa Kong Frederich den 2den i Preusen, og at just det har forledt ham til at ville bestemme Aarstal uden at betænke, at det er os ikke givet at vide Tiden eller Stunden.

Give nu Gud, at ogsaa disse Ord maatte være frugtbare, og kraftelig udbrede Hans Rige! at de maatte hos ret Mange forstyrre den bedrøvelige Sikkerhed, hvori de ere nedsjunkne, at de maatte drive hver som troer paa Gud, til ivrigere at søge Ham, til mere levende at forestille sig, at ogsaa vi kan opleve den Time, da vi skal vælge mellem at *fornægte Menneskens Søn* eller *fornægte os selv*, forsage det Timelige eller det Evige! Da skal jeg velsigne den Stund i hvilken jeg fandt og udsendte denne Tale, ved den Hellig Aands naadefulde Bistand velsigne Dagen, om jeg ogsaa engang skulde anklages og dømmes af Mennesker som en Misdæder netop for disse Ord, thi da leed jeg som en Christen, hvilket ei er at skamme sig ved, men at glædes over med en inderlig |A:14| Glæde i Herren, som de gamle Guds Børn, der have fuldkommet Løbet, og vente os under Guds Alter.

Guds Fred, som overgaaer al Forstand, forvare vore Hjerter og Tanker i Christo Jesu vor Herre! Hvo som haver Øren han høre hvad Aanden siger til Menighederne: hvo som vinder, ham vil Jeg gjøre til en Pilleere i min Guds Tempel og Jeg vil skrive min Guds Navn paa ham, og den min Guds Stads og mit det ny Navn. Apoc. 3. Give Gud, at det maa vorde sandt om vort Fædreland Amen! i Jesu Navn, Amen!

København den 16 Febr. 1814.

N. F. S. Grundtvig.

1

Geschichte Napoleons 1 Bd. Pag. 248 hvor det, som Intet, bemærkes at han meente en Luftmaschine og en electrisk Conductor.

|A:15|

Om den Store Anti Christ eller sidste Forfølgere.

Hans Persohnlige Kiendskaber.

|A:16

Hans Egenskaber i Henseende til det udvortes.

|A:17

Hans Kriger.

Hans Opførsel i henseende til Religionen.

|A:21

Hans Lykke og Ende.

NB. Dyrets Tal siges Apoc. 13, 18. at være 666, som er efter alles Tilstaaelse det vanskeligste Stæd i Aabenbaringen. Men lader os sætte, at de 666 ere Maaneder, vi formeere ey denne hypotesin uden Grund, thi disse 666 siges at være Dyrets Tal (eller den sidste Tyrans Tal), som der allene tales om v. 3. ham tillægges v. 5. 42 Maaneder, eftersom disse 42 Maaneder, der siges at være hans Tal: saa slutte vi, at de 666 ere ligeledes Maaneder. De 42 Maaneder ere i Kraft af Sammenligningen med Apoc. 11, 9. 3 Aar og 6 Maaneder. De 666 Maaneder ere da ogsaa 55 Aar og 6 Maaneder. Begge Tidsløb er Dyrets Tal, eller en tallet og bestemt Tid for Dyret. Den Tid af $3\frac{1}{2}$ Aar er den Tid, i hvilken hans Voldsomhed skal naae den største Høyde. De $55\frac{1}{2}$ Aar ere da enten hans Regierings eller heele Livs Aar; hans Regierinsaar kand de ei være, thi den heele Tid, i hvilken den sidste Forstyrrelse |A:23 gaaer ud paa, varer allene 30 Aar; følgelig maae derved forstaaes hans heele Levetid.

Vi gjøre da denne Slutning: Den sidste Tyran skal leve 666 Maaneder eller $55\frac{1}{2}$ Aar; denne Forklaring er a) overeensstemmende med Guds Aands Simplicité, grundet i Capitlet selv og b) kand tage imod alle de Talemaader, som tillægges dette Tal.

Det er en Visdom at viide dette, især i Tiden selv, da det siger os

Enden paa alt det Onde, Tyrannen skal gjøre; det maae findes ved en Beregnelse og Sammenlæggelse med Capitlet selv; Det er et Msks. Maaneders Tal, som Job siger c. 14, 5. naar han taler om et Menneskes Livs Tal.

Den sidste Tyran skal foragte Gud, Christum og Religion; han skal efter Dan. 7, 25. omskifte Tider. Det er gandske rimeligt, at han i sin daarlige Hofmod kan opfinde at stifte en nye Tidsregning, og regne Aarene fra sin Fødsel, da de ellers regnes fra Christi Fødsel. En Gierning, der meget got passer sig paa den store Anti-Christ. De, som da vil være hans Tilhængere, maae antage den anbefalede Beregning, som er grundet paa ham eller hs. Navn. De, som holde ved den sande Lærdom, lide og døe for den, siges Apoc. 15, 2. at vinde Seier over Dyrets Navns Tal, det er: de |A:24 antage ej den anordnede Tids Regning, saasom høystfornærmelig mod deris Frelsers ære. Hvad er nu meere mærkeligt, end at en vis Herre i Europa, paa hvilken allerede endeel af de foranførte Characterer passe sig, er født 1712 den 24 Januar. Naar man nu til samme Fødsels Aar lægger 55 Aar og 6 Maaneder, saa har Vi 1767 den 24 Julii. Hvor nøye det kommer overeens med den Tid for Tyrannens Lykke og Enden paa hans Lykke, hvilken Vi tilforn af Skriften har forestillet, sees lettelig.

Tiderne skal vise, hvad Rigtighed der kand være i Vor Forklaring.

Skrevet d. 26 Aug. 1757.

Omnia perspiciant, qvæ portent tempora, gentes.

NB. Dette Stykkes Auctor, ved navn G: har 1756 in Octb. sagt i et Selskab, at Danmark skulle blive indviklet i Krig 1762.

Velsignet være Gud, som gjorde denne Prophete til Løynere, thi siden Ao. 1720 har Danmark havt den lyksaligste Rolighed. D. 11 Nov. 1764.²

G.

²

Disse to Anmærkninger, af hvilke i det mindste den sidste synes skrevet med min slg. Faders Haand, tilføies, fordi det er mærkeligt at Fortolkeren her urigtig beskyldes for Løgn, thi det er vitterligt, at *Danmark var indviklet i Krig. 1762.* At der fra 1787 til 1817 er 30 Aar, vil maaske og vorde mærkværdigt.

Udg. Anm.

